BENDROJO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. liepos 13 d.*

„Vidaus rinka – EUIPO sprendimas atmesti prašymą įtraukti į profesionalių atstovų sąrašą – Reikalavimas turėti verslo vietą Sąjungoje – Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalies b punktas – Laisvė teikti paslaugas – EEE susitarimo 36 straipsnis – Susitarimą atitinkantis aiškinimas“

Byloje T-527/14

Paul Rosenich, gyvenantis Tryzenberge (Lichtenšteinas), atstovaujamas *avocats* A. von Mühlendahl ir C. Eckhartt,

ieškovas,

prieš

Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybą (EUIPO), iš pradžių atstovaujamą G. Schneider, vėliau D. Walicka,

atsakovę,

dėl ieškinio, pareikšto dėl 2014 m. balandžio 29 d. EUIPO ketvirtosios apeliacinės tarybos sprendimo (byla R 2063/2012-4), kuriuo EUIPO atsisakė įtraukti ieškovą į 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 207/2009 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL L 78, 2009, p. 1) 93 straipsnyje numatytą profesionalių atstovų sąrašą,

BENDRASIS TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas A. Dittrich, teisėjai J. Schwarcz (pranešėjas) ir V. Tomljenović,

posėdžio sekretorė A. Lamote, administratorė,

susipažinęs su ieškiniu, pateiktu Bendrojo Teismo kanceliarijai 2014 m. liepos 15 d.,

susipažinęs su atsakymu į ieškinį, pateiktu Bendrojo Teismo kanceliarijai 2014 m. gruodžio 19 d.,

susipažinęs su dubliku, pateiktu Bendrojo Teismo kanceliarijai 2015 m. kovo 10 d.,

susipažinęs su tripliku, pateiktu Bendrojo Teismo kanceliarijai 2015 m. gegužės 11 d.,

įvykus 2016 m. sausio 14 d. posėdžiui,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

Teisinis pagrindas

EEE susitarimas

1 Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo, Lichtenšteine įsigaliojusio 1995 m. gegužės 1 d. remiantis EEE tarybos 1995 m. kovo 10 d. sprendimu Nr. 1/95 dėl [EEE susitarimo] įsigaliojimo Lichtenšteino Kunigaikštystėje (OL L 86, 1995, p. 58; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 574), 1 straipsnyje numatyta:

„Šio asociacijos Susitarimo tikslas yra skatinti nuolatinį ir subalansuotą Susitariančiųjų šalių prekybos ir ekonominių santykių stiprinimą taikant vienodas konkurencijos sąlygas ir laikantis tokių pačių taisyklių tam, kad būtų sukurta vientisa Europos ekonominė erdvė (toliau – EEE).“

2 EEE susitarimo 2 straipsnyje nustatyta:

„Šiame Susitarime:

a) „Susitarimas“– tai pagrindinis Susitarimas, jo protokolai ir priedai, taip pat juose nurodyti aktai;

<…>“

3 Dėl EEE susitarimo aiškinimo 6 straipsnyje įtvirtintas vienodumo principas, kuris suformuluotas taip:

„Nepažeidžiant tolesnės teismo praktikos plėtotės, įgyvendinant ir taikant šio Susitarimo nuostatas, jeigu jos yra iš esmės tolygios atitinkamoms Europos ekonominės bendrijos steigimo sutarties ir Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarties bei taikant šias dvi sutartis priimtų aktų normoms, jos yra aiškinamos remiantis atitinkamais Europos Bendrijų Teisingumo Teismo sprendimais, kurie buvo priimti prieš pasirašant šį Susitarimą.“

4 EEE susitarimo 7 straipsnyje nurodyta:

„Šio Susitarimo prieduose arba EEE jungtinio komiteto sprendimuose nurodyti arba pateikti aktai Susitariančiosioms Šalims yra privalomi ir yra arba turi tapti vidaus teisinės sistemos dalis [yra vidaus teisinės sistemos dalis arba turi ja tapti]:

a) EEB reglamentui prilygstantis aktas turi tapti Susitariančiųjų Šalių teisinės sistemos dali[mi]; <…>“

5 EEE susitarimo 36 straipsnio, susijusio su laisvu paslaugų teikimu, 1 dalyje numatyta:

„Vadovaujantis šio Susitarimo nuostatomis Susitariančiųjų Šalių teritorijoje uždraudžiami laisvės teikti paslaugas apribojimai, taikomi [Europos Sąjungos] valstybių narių ir [Europos laisvos prekybos asociacijos] valstybių nacionaliniams subjektams, kurie yra įsisteigę kitoje [Sąjungos] valstybėje narėje ar ELPA valstybėje negu valstybė, kurios subjektu yra asmuo, kuriam tos paslaugos teikiamos.“

6 EEE susitarimo 65 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta:

„Konkrečios nuostatos ir priemonės dėl intelektinės, pramoninės ir komercinės nuosavybės, kurios, jei nenustatyta kitaip, taikomos visiems produktams ir paslaugoms, pateikiamos 28 protokole ir XVII priede.“

7 EEE susitarimo 1 protokole dėl horizontaliųjų adaptacijų nurodyta:

„Susitarimo prieduose minimų aktų nuostatos taikomos pagal šį Susitarimą ir šį Protokolą, išskyrus tuos atvejus, jei atitinkamame priede numatyta kitaip. Specifinės atskiriems aktams būtinos adaptacijos išdėstytos priede, kuriame nurodytas atitinkamas aktas.

<…>

8. Nuorodos į teritoriją Akte pateikiamos nuorodos į „Bendrijos“ arba „bendrosios rinkos“ teritoriją šiame Susitarime laikomos nuorodomis į Susitariančiųjų Šalių teritoriją, kaip apibrėžta Susitarimo 126 straipsnyje.“

8 Remiantis EEE susitarimo XVII priedu, kai šiame priede nurodytuose aktuose yra sąvokų arba nurodomos procedūros, kurios būdingos tik Europos Sąjungos teisinei sistemai, taikomas 1 protokolas dėl horizontalių adaptacijų, nebent tame priede numatyta kitaip. Šiuo tikslu jame nenurodytas 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 207/2009 dėl Europos Sąjungos prekių ženklo (OL L 78, 2009, p. 1) ir jame taip pat niekuomet nubuvo nuorodos į 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 40/94 dėl Europos Sąjungos prekių ženklo (OL L 11, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 146), kuris buvo panaikintas ir pakeistas 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 207/2009.

Reglamentas Nr. 207/2009

9 Reglamento Nr. 207/2009 redakcijos, galiojusios tuo metu, kai klostėsi faktinės aplinkybės, 93 straipsnio 1–3 dalyse buvo numatyta:

„1. Atstovauti fiziniams arba juridiniams asmenims Tarnyboje gali tik:

<…>

b) profesionalūs atstovai, kurių vardai yra tuo tikslu Tarnybos sudarytuose sąrašuose.

<…>

2. Į profesionalių atstovų sąrašą gali būti įtrauktas kiekvienas fizinis asmuo, atitinkantis šias sąlygas:

a) jis privalo būti vienos iš valstybių narių pilietis;

b) jo verslo [profesinės veiklos] vieta ar darbo vieta privalo būti Bendrijoje;

c) jis privalo turėti teisę atstovauti fiziniams arba juridiniams asmenims prekių ženklų klausimais valstybės narės centrinėje pramoninės nuosavybės tarnyboje <…>

3. Į sąrašą įtraukiama, jeigu yra paduotas prašymas ir pateiktas tos valstybės narės centrinės pramoninės nuosavybės žinybos išduotas pažymėjimas, kuriame nurodyta, kad yra tenkinamos 2 dalyje nurodytos sąlygos.“

10 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/2424, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 207/2009 ir Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2868/95, skirtas įgyvendinti Reglamentui Nr. 40/94, ir kuriuo panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2869/95 dėl Vidaus

rinkos derinimo tarnybai (prekių ženklams ir pramoniniam dizainui) mokamų mokesčių (OL L 341, 2015, p. 21), 1 straipsnio 87 punktu Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalis pakeista tokiomis nuostatomis, kuriose nuo šiol nurodoma EEE teritorija:

„Į profesionalių atstovų sąrašą gali būti įtrauktas kiekvienas fizinis asmuo, atitinkantis šias sąlygas:

a) jis yra vienos iš [EEE] valstybių narių pilietis;

b) jo verslo [profesinės veiklos] vieta ar darbo vieta yra Europos ekonominėje erdvėje;

c) jis turi teisę atstovauti fiziniams arba juridiniams asmenims prekių ženklų klausimais Beniliukso intelektinės nuosavybės tarnyboje arba [EEE] valstybės narės centrinėje pramoninės nuosavybės tarnyboje <…>“

11 Remiantis Reglamento 2015/2424 4 straipsniu, šie pakeitimai įsigaliojo 2016 m. kovo 23 d.

Ginčo aplinkybės

12 Ieškovas Austrijos pilietis Paul Rosenich, profesionalus atstovas *Österreichisches Patentamt* (Austrijos patentų tarnyba), turi patentinio patikėtinio biurą savo profesinės veiklos vietoje, kuri yra Lichtenšteine.

13 2011 m. sausio 17 d. ieškovas pateikė prašymą įtraukti jį į profesionalių atstovų Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyboje (EUIPO) sąrašą pagal Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalį.

14 2012 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Veiklos rėmimo departamento direktorius, veikdamas kaip Prekių ženklų ir pramoninio dizaino ir teisės klausimų skyriaus narys, atmetė šį prašymą remdamasi tuo, kad ieškovas neatitiko verslo vietos Sąjungoje reikalavimo pagal Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalies b punktą.

15 2012 m. lapkričio 7 d. ieškovas pateikė apeliaciją dėl šio sprendimo.

16 2014 m. balandžio 29 d. sprendimu (toliau – ginčijamas sprendimas) Ketvirtoji apeliacinė taryba apeliaciją atmetė.

17 Pirma, Apeliacinė taryba atmetė ieškovo teiginį, jog, vadovaujantis Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsniu, iš esmės bet kuris asmuo, įgaliotas atstovauti klientui nacionalinėje tarnyboje, automatiškai turi atstovavimo įgaliojimus EUIPO, nes „leidimas atstovauti nacionalinėje tarnyboje yra veiksnys, leidžiantis nustatyti, kuri iš [Reglamento Nr. 207/2009] 93 straipsnio 2 dalies c punkto taisyklių taikoma“.

18 Antra, Apeliacinė taryba nusprendė, kad argumentas, jog geografinė nuoroda į Sąjungą turi būti pakeista geografine nuoroda į EEE valstybę narę, neišplaukia iš EEE susitarimo, nes Reglamentas Nr. 207/2009 nenurodytas jo XVII priede, todėl minėto susitarimo 1 protokolas dėl horizontaliųjų adaptacijų jam netaikytinas. Ji pažymėjo, kad nors XVII priede daroma nuoroda į 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/95/EB valstybių narių teisės aktams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (OL L 299, 2008, p. 25), tai daroma tik tiek, kiek dėl „teisių į prekių ženklą išnaudojimo“ Sąjungos mastu principo nuoroda į išleidimą į apyvartą Sąjungoje pakeista nuoroda į išleidimą į apyvartą EEE valstybėje narėje. Ši nuostata turi reikšmės Reglamento Nr. 207/2009 13 straipsniui. Dėl EEE susitarimo 28 protokolo pasakytina, kad jame taip pat nėra nagrinėjamam atvejui reikšmingos nuostatos.

19 Trečia, kiek tai susiję su EEE teisėje numatytų teisės normų dėl laisvės teikti paslaugas taikymu, Apeliacinė taryba nusprendė, kad ginčijama nuostata paslaugų teikimas nėra ribojamas, nes Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnis neturi įtakos ieškovo už atlygį iš Lichtenšteino teikiamoms konsultacijoms Sąjungoje įsisteigusiems klientams. Taigi ieškovui netaikomi jokie profesinės patentinio patikėtinio veiklos vykdymo apribojimai, išskyrus nustatytuosius jo paties. Apeliacinė taryba šiuo klausimu pabrėžė, kad EEE susitarimo 36 straipsnyje daroma nuoroda į specialias laisvei teikti paslaugas taikomas nuostatas, esančias EEE susitarimo IX–XI prieduose, kuriuose neminima atstovavimo teisė.

20 Apeliacinės tarybos nuomone, Reglamento Nr. 207/2009 92 ir 93 straipsniais siekiama užtikrinti, kad atstovai EUIPO turėtų tam tikrą kvalifikaciją ir EUIPO bendrautų tik su šalimis arba atstovais, turinčiais adresą Sąjungoje.

21 Ketvirta, EEE susitarimo 4 straipsnis, kuriame draudžiama diskriminacija dėl pilietybės, šioje byloje neturi reikšmės, nes ieškovas turi vienos iš Sąjungos valstybių narių pilietybę ir atsisakymas jį įtraukti į sąrašą grindžiamas ne šiuo motyvu.

22 Apeliacinė taryba taip pat pažymėjo, kad Lichtenšteino teisėje atstovavimo klausimu nenumatytas abipusiškumas, bet numatyta, jog *Amt für Volkswirtschaft* (Intelektinės nuosavybės tarnyba, Lichtenšteinas) registruoto prekių ženklo užsienio valstybės savininkas turi kaip atstovą įgalioti Lichtenšteino advokatą arba patentinį patikėtinį.

23 Galiausiai, penkta, Apeliacinė taryba nusprendė, kad EUIPO negalėjo netaikyti Reglamento Nr. 207/2009 nuostatos remdamasi tuo, kad ji neatitinka viršesnės teisės normos. Tai daryti galėtų tik Teisingumo Teismas. Lygiai taip pat nebūtų galimas aiškinimas atsižvelgiant į viršesnių teisės normų tikslą ir prasmę, nes Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalies c punktas suformuluotas aiškiai ir nedviprasmiškai.

Procesas ir šalių reikalavimai

24 2014 m. liepos 15 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo ieškovo ieškinį.

25 Ieškovas Bendrojo Teismo prašo:

– panaikinti ginčijamą sprendimą,

– panaikinti 2012 m. rugsėjo 7 d. EUIPO Veiklos rėmimo departamento direktoriaus sprendimą,

– priteisti iš EUIPO bylinėjimosi išlaidas, įskaitant patirtas Apeliacinėje taryboje.

26 EUIPO Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį,

– priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidas.

27 2015 m. lapkričio 20 d. Bendrasis Teismas (penktoji kolegija) paprašė EUIPO pateikti jam kai kuriuos dokumentus, kuriais būtų paaiškintas, pirma, santykis tarp reglamentų Nr. 40/94 ir Nr. 207/2009 ir EEE susitarimo ir, antra, profesionalaus atstovavimo Europos Sąjungos prekių ženklų srityje pobūdis. EUIPO atsakė 2015 m. gruodžio 7 d. raštu. 2015 m. gruodžio 22 d. raštu ieškovas pateikė pastabų dėl šio atsakymo.

28 Atsižvelgdamas į teisėjo pranešėjo siūlymą, Bendrasis Teismas nusprendė pradėti žodinę proceso dalį. Per 2016 m. sausio 14 d. teismo posėdį išklausytos šalių nuomonės žodžiu ir atsakymai į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus.

29 Atsižvelgdamos į Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalies b punkto pakeitimą (žr. šio sprendimo 10 ir 11 punktus), šalys per posėdį nurodė, kad ieškinio dalyko nebeliktų, jeigu, įsigaliojus Reglamentui 2015/2424, ieškovas būtų įtrauktas į aptariamą profesionalių atstovų sąrašą.

30 Todėl pasibaigus teismo posėdžiui Bendrasis Teismas neužbaigė žodinės proceso dalies ir paprašė šalių iki 2016 m. balandžio 15 d. informuoti jį, ar ieškovas iš tiesų buvo įtrauktas į šį sąrašą.

31 2016 m. balandžio 14 d. ir 15 d. raštais ieškovas ir EUIPO nurodė, kad ieškovas dar neįtrauktas į profesionalių atstovų sąrašą ir kad jie informuos Bendrąjį Teismą apie įtraukimo į sąrašą procedūros pabaigą.

32 2016 m. birželio 16 d. raštu EUIPO informavo Bendrąjį Teismą, kad ieškovo buvo antrą kartą paprašyta pateikti naujausią pažymą pagal Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 3 dalį ir kad, jei jos nepateiks, jis negali būti įtrauktas į profesionalių atstovų sąrašą.

33 Bendrasis Teismas nustatė ieškovui terminą iki 2016 m. rugpjūčio 24 d. pateikti pastabas dėl šio rašto.

34 2016 m. rugpjūčio 24 d. raštu ieškovas informavo Bendrąjį Teismą, kad jis dar neįtrauktas į šį sąrašą. Bendrajam Teismui taip pat buvo pateiktas jo susirašinėjimas su EUIPO.

35 Atsižvelgdamas į tai, kad ieškovas neįtrauktas į profesionalių atstovų sąrašą, ir manydamas, kad neįmanoma rasti taikaus šalių ginčo sprendimo, Bendrasis Teismas 2016 m. rugsėjo 6 d. užbaigė žodinę proceso dalį.

Dėl teisės

36 Grįsdamas ieškinį ieškovas nurodo vienintelį pagrindą, susijusį su Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio, kaip jis, kaip teigia ieškovas, turėtų būti aiškinamas atsižvelgiant į pagal EEE susitarimą užtikrinamą laisvę teikti paslaugas EEE, pažeidimu.

37 Ieškovas nurodo, kad EEE susitarimas, be kita ko, skirtas įgyvendinti kuo visapusiškesnei laisvei teikti paslaugas, kuri, remiantis jurisprudencija (žr. 2004 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Bellio F.lli*, C-286/02, EU:C:2004:212, 34–35 punktus ir nurodytą jurisprudenciją ir 2010 m. spalio 28 d. Sprendimo *Établissements Rimbaud*, C-72/09, EU:C:2010:645, 20 punktą ir nurodytą jurisprudenciją), turėtų būti aiškinama ir taikoma taip pat kaip paslaugų teikimo laisvė, užtikinama tarp Sąjungos valstybių narių. Kiek tai susiję su santykiais tarp Sąjungos valstybių narių, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog reikalavimas, kad patentinis patikėtinis, kuris jau yra įsisteigęs ir įregistruotas kitoje valstybėje narėje ir nori teikti paslaugas, turėtų gyvenamąją vietą arba nuolatinę profesinės veiklos vietą priimančiojoje valstybėje narėje, yra laisvės teikti paslaugas apribojimas, viršijantis tai, kas būtina pasiekti tikslams, pavyzdžiui, galimybei nustatyti ginčo dėl priimančiojoje valstybėje narėje įregistruoto patento teritorinį teismingumą, taip pat užtikrinti tinkamą proceso eigą (2003 m. vasario 13 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-131/01, EU:C:2003:96, 42–45 punktai ir 2009 m. birželio 11 d. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-564/07, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:364, 47–53 punktai). Todėl EEE susitarimu užtikrinama paslaugų teikimo laisvė, kuri yra individualiai ir tiesiogiai taikoma, reiškia arba tai, kad EEE susitarimo susitariančiųjų šalių priimtos nuostatos, kuriomis laisvė verstis profesine veikla siejama su reikalavimu turėti nuolatinę gyvenamąją vietą arba profesinės veiklos vietą Sąjungoje, turi būti neveiksmingos, arba tai, kad šios nuostatos turėtų būti aiškinamos taip, kad pakanka turėti profesinės veiklos vietą EEE valstybėje narėje.

38 Iš EEE susitarimo kylančios pareigos saisto ne tik Sąjungos valstybes nares, bet ir pačią Sąjungą, kurios institucijos ir organai tiesiogiai privalo paisyti šiame susitarime įtvirtintų pagrindinių laisvių, kaip antai laisvės teikti paslaugas.

39 Ieškovas nurodo, jog tai, kad Reglamentas Nr. 207/2009 nėra aiškiai nurodytas EEE susitarime, būtent jo 28 protokole ir XVII priede, nepaneigia šios išvados. Reikalavimas turėti profesinės veiklos vietą Sąjungoje prieštarauja EEE susitarimo 28 protokolo 1 straipsnio 2 daliai, pagal kurią susitariančios šalys turi atsižvelgti į laisvės teikti paslaugas principus. Be to, bendrai pripažįstama, kad pirmasis pateikimas į laisvą apyvartą vienoje iš EEE valstybių lemia teisių išnaudojimą Sąjungos viduje.

40 Atsakydamas EUIPO, ieškovas pirmiausia nurodo, kad pagal Lichtenšteino teisę EEE valstybėje narėje kvalifikuoti patentiniai patikėtiniai turi leidimą vykdyti tarptautinio pobūdžio konsultavimo ir atstovavimo Lichtenšteine veiklą, kad atliktų tam tikru formalumus. Šiuo klausimu Lichtenšteino teisė visais atžvilgiais atitinka Reglamentą Nr. 207/2009. Be to, net nesant abipusiškumo, EEE susitarimo nuostatų tiesioginis taikymas nepaneigtinas.

41 Toliau ieškovas mano, viena vertus, kad EUIPO argumentas, jog pareiga turėti profesinės veiklos vietą Sąjungos teritorijoje pateisinama teisinės atsakomybės ir kitos šalies apsaugos per dvišales procedūras priežastimis, yra naujas, todėl nepriimtinas. Antra vertus, nors reikalavimas prireikus pateikti įrodymą dėl profesinės civilinės atsakomybės draudimo – pagal Lichtenšteino teisę, be kita ko, patikėtiniams privaloma apsidrausti tokią atsakomybę – neprieštarauja laisvei teikti paslaugas, pats savaime jis nepateisina būtinybės turėti profesinės veiklos vietą Sąjungoje.

42 Galiausiai, ieškovo nuomone, kadangi remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 19 straipsnio 4 dalimi advokatas, turintis leidimą verstis advokato praktika EEE šalyje, gali atstovauti bylos šaliai Teisingumo Teisme, nėra jokios priežasties taikyti griežtesnių nuostatų atstovavimui EUIPO, kuriam taikomos žemesnės teisinės galios teisės normos.

43 EUIPO nurodo, kad ieškovas prašo netaikyti Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalies b punkto dėl to, kad juo pažeidžiama viršesnė teisės norma, būtent – EEE susitarimas. Tačiau, remdamasi 2001 m. liepos 12 d. Sprendimu *Kik / VRDT (Kik)* (T-120/99, EU:T:2001:189, 55 punktas), ji pažymi, kad EUIPO neturi kompetencijos netaikyti normos, kurios formuluotė yra aiški, nes taip pažeistų teisėtumo prezumpcijos principą.

44 EUIPO taip pat mano, kad nė vienas iš ieškovo argumentų neįrodo, jog Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnyje esanti geografinė nuoroda į Sąjungą turėtų būti aiškinama kaip nuoroda į EEE, nes EEE susitarimo XVII priede šis reglamentas neminimas tarp teisės aktų, kuriems taikomas šio susitarimo 1 protokolas.

45 Nors šio susitarimo 28 protokolo 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta Sąjungos pareiga pritaikyti savo teisės nuostatas, ypač Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnį, ši pareiga tenka ne EUIPO, bet Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) priežiūros institucijai arba Europos Komisijai.

46 Pasak EUIPO, net darant prielaidą, kad profesionaliems atstovams taikomas reikalavimas turėti profesinės veiklos vietą Sąjungoje vertintinas kaip laisvės teikti paslaugas apribojimas EEE, jis pateisinamas atsakomybės teisės ir kitos šalies apsaugos per dvišales procedūras priežastimis.

47 Be to, EUIPO tvirtina, kad ieškovo dublike pateiktos pastabos dėl Lichtenšteino teisės abipusiškumo yra nauji, todėl nepriimtini argumentai. Bet kuriuo atveju abipusiškumo nėra, nes Lichtenšteino teisėje numatytas tik „laikinas“ ir „tarptautinio pobūdžio“ konsultavimo patentų klausimais veiklos vykdymas tais atvejais, kai Reglamentas Nr. 207/2009 numato nuolatinį atstovavimą valstybėje narėje, kurioje atstovas turi profesinės veiklos vietą. Vis dėlto EUIPO pažymi, kad ginčijamo sprendimo 18 punkte pateikta nuoroda į teisinę situaciją Lichtenšteine skirta tik iliustruoti tai, jog Lichtenšteino įstatymų leidėjas teisinės situacijos nevertina kitaip nei Sąjungos teisės aktų leidėjas.

48 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad nors Reglamente Nr. 207/2009 yra nuoroda „Tekstas svarbus EEE“, ieškovas neginčija to, kad nei EEE susitarime, nei jo protokoluose ar prieduose nėra nuorodos į jį.

49 Taigi, remiantis EEE susitarimo 2 straipsnio a punktu, kuriame šis susitarimas apibrėžiamas kaip „pagrindinis Susitarimas, jo protokolai ir priedai, taip pat juose nurodyti aktai“, konstatuotina, kad Reglamentas Nr. 207/2009 nėra EEE susitarimo dalis.

50 Todėl Apeliacinė taryba teisingai nusprendė, kad EEE susitarimo 1 protokolo 8 punktas, į kurį daroma nuoroda šio susitarimo XVII priede ir kuriame numatyta, kad „[a]kte pateikiamos nuorodos į „Bendrijos“ arba „bendrosios rinkos“ teritoriją šiame Susitarime laikomos nuorodomis į Susitariančiųjų Šalių teritoriją, kaip apibrėžta Susitarimo 126 straipsnyje“, šioje byloje netaikytinas.

51 Vis dėlto ieškovo argumentuose iš esmės teigiama, kad ginčijamas sprendimas prieštarauja Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalies b punktui, kaip jis turėjo būti aiškinamas ir taikomas atsižvelgiant į EEE susitarime įtvirtintą laisvę teikti paslaugas. Jeigu toks susitarimą atitinkantis aiškinimas neįmanomas, ieškovas mano, kad šioje nuostatoje įtvirtintas ginčijamas reikalavimas dėl įsisteigimo Sąjungoje turėjo būti netaikomas kaip neteisėtas ir turėjo būti tiesiogiai taikomas laisvės teikti paslaugas EEE principas, kuris reiškia, kad šioje srityje negali būti taikomi apribojimai ne Sąjungos teritorijoje, bet EEE priklausančioje ELPA valstybėje, kaip antai Lichtenšteine, įsisteigusiems asmenims ar jie negali būti diskriminuojami. Taigi jis nurodo neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą, kaip jis suprantamas pagal SESV 277 straipsnį.

52 Iš SESV 216 straipsnio 2 dalies matyti, kad Sąjungos sudaryti tarptautiniai susitarimai yra privalomi Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms.

53 Iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad tokių susitarimų nuostatos nuo jų įsigaliojimo yra Sąjungos teisės sistemos dalis (1974 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Haegeman*, 181/73, EU:C:1974:41, 5 punktas; 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Air Transport Association of America ir kt.*, C-366/10, EU:C:2011:864, 73 ir 79 punktai ir 2014 m. kovo 18 d. Sprendimo *Z.*, C-363/12, EU:C:2014:159, 73 punktas).

54 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, kad dėl Sąjungos sudarytų tarptautinių susitarimų viršenybės prieš antrinius Sąjungos teisės aktus pastaruosius reikia aiškinti kuo labiau atsižvelgiant į tuos susitarimus (1996 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-61/94, EU:C:1996:313, 52 punktas).

55 Be to, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad tokio susitarimo nuostatos gali būti tiesioginio veikimo, jeigu jos yra besąlyginės ir pakankamai tikslios (šiuo klausimu žr. 1976 m. vasario 5 d. Sprendimo *Conceria Bresciani*, 87/75, EU:C:1976:18, 25 punktą ir 1982 m. spalio 26 d. Sprendimo *Kupferberg*, 104/81, EU:C:1982:362, 23 punktą). Vis dėlto tam, kad Sąjungos teismas galėtų nagrinėti nurodomą Sąjungos teisės akto nesuderinamumą su tokio susitarimo nuostatomis, reikia, kad tam neprieštarautų jo pobūdis ir bendra struktūra (šiuo klausimu žr. 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *ClientEarth / Komisija*, C-612/13 P, EU:C:2015:486, 35 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

56 Dėl EEE susitarimo pažymėtina, jog Sąjungos teismas jau yra patvirtinęs, kad jo nuostatos, įskaitant susijusias su Lichtenšteinu, yra sudedamoji Sąjungos teisės sistemos dalis (šiuo klausimu žr. 2010 m. spalio 28 d. Sprendimo *Établissements Rimbaud*, C-72/09, EU:C:2010:645, 13 ir 19 punktus ir 1997 m. sausio 22 d. Sprendimo *Opel Austria / Taryba*, T-115/94, EU:T:1997:3, 101 punktą).

57 Remiantis EEE susitarimo preambulės penkta pastraipa, juo siekiama kuo visapusiškiau užtikrinti laisvą prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimą visoje EEE, kad Sąjungos teritorijoje sukurta vidaus rinka būtų išplėsta į ELPA valstybes (žr. 2010 m. spalio 28 d. Sprendimo *Établissements Rimbaud*, C-72/09, EU:C:2010:645, 20 punktą ir nurodytą jurisprudenciją; 2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė / Taryba*, C-431/11, EU:C:2013:589, 50 punktą).

58 Šiuo atžvilgiu susitariančiųjų šalių santykiams EEE susitarime reglamentuojamose srityse taikomos teisės normos iš esmės sutampa su įtvirtintomis atitinkamose SESV ir ją įgyvendinant priimtų teisės aktų nuostatose (šiuo klausimu žr. 1997 m. sausio 22 d. Sprendimo *Opel Austria / Taryba*, T-115/94, EU:T:1997:3, 107 punktą).

59 Šiuo klausimu keliomis minėto susitarimo nuostatomis siekiama užtikrinti kuo vienodesnį jo aiškinimą visoje EEE. Teisingumo Teismas turi prižiūrėti, kad EEE susitarimo nuostatos, iš esmės identiškos Sutarties dėl ES veikimo nuostatoms, būtų vienodai aiškinamos valstybėse narėse (šiuo klausimu žr. 2010 m. spalio 28 d. Sprendimo *Établissements Rimbaud*, C-72/09, EU:C:2010:645, 20 punktą ir nurodytą jurisprudenciją; 1997 m. sausio 22 d. Sprendimo *Opel Austria / Taryba*, T-115/94, EU:T:1997:3, 106–108 punktus).

60 Nagrinėjamu atveju, įsisteigęs Lichtenšteine, ieškovas pageidauja siūlyti savo paslaugas kaip profesionalus atstovas EUIPO. Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad tokia veikla gali patekti į EEE susitarime numatytos laisvės teikti paslaugas taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2003 m. vasario 13 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-131/01, EU:C:2003:96, 21–25 punktus).

61 Reikia pažymėti, jog jau yra nuspręsta, kad teisės normos, kuriomis draudžiami EEE susitarimo 36 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos paslaugų teikimo laisvės apribojimai, yra tokio paties teisinio turinio kaip SESV 56 straipsnyje įtvirtintos normos. Teisingumo Teismas nurodė, kad nagrinėjamoje srityje EEE susitarime ir SESV įtvirtintos teisės normos turi būti aiškinamos vienodai (2007 m. liepos 5 d. Sprendimo *Komisija / Belgija*, C-522/04, EU:C:2007:405, 45 ir 46 punktai ir 2009 m. spalio 6 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-153/08, EU:C:2009:618, 48 punktas).

62 Tačiau šį principą Teisingumo Teismas sušvelnino nurodydamas, kad Sąjungos jurisprudencija, susijusi su naudojimosi judėjimo laisvėmis Sąjungoje apribojimais, negali būti visa taikoma EEE susitarime garantuojamoms laisvėms, nes naudojimasis pastarosiomis laisvėmis susijęs su kitu teisiniu kontekstu (žr. 2013 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija / Danija*, C-261/11, EU:C:2013:480, 44 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

63 Tokiomis aplinkybėmis šioje byloje pakanka konstatuoti, kad nei Apeliacinė taryba, nei EUIPO netvirtino ir juo labiau neįrodė, kad naudojimosi laisve teikti paslaugas, kiek tai susiję su atstovavimu intelektinės nuosavybės tarnybose, teisinis kontekstas nagrinėjamu atveju skyrėsi ir dėl to reikšminga Sąjungos jurisprudencija dėl naudojimosi judėjimo laisvėmis Sąjungoje apribojimų negali būti visa taikoma EEE susitarime garantuojamai tai pačiai laisvei (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 16 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-591/13, EU:C:2015:230, 82 punktą).

64 Taigi reikia patikrinti, ar Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalies b punkte esantis reikalavimas turėti profesinės veiklos vietą Sąjungoje, kaip jį aiškino Apeliacinė taryba, būtent kad žodis „Bendrija“ negali nurodyti EEE, yra suderinamas su EEE susitarimo 36 straipsnio 1 dalimi, kuria EEE mastu įtvirtinama laisvė teikti paslaugas.

65 Šiame kontekste Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad SESV 56 straipsnis, kuriame, kaip ir EEE susitarimo 36 straipsnio 1 dalyje, įtvirtinta laisvė teikti paslaugas, yra pakankamai tikslus ir besąlygiškas, taigi yra tiesioginio veikimo (1974 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *van Binsbergen*, 33/74, EU:C:1974:131, 27 punktas ir 1976 m. liepos 14 d. Sprendimo *Donà*, 13/76, EU:C:1976:115, 20 punktas). Kiek tai susiję su EEE susitarimo pobūdžiu ir bendra struktūra, nei Apeliacinė taryba, nei EUIPO nepateikė argumentų, galinčių įrodyti, kad privatūs asmenys negali juo remtis tiesiogiai.

Atvirkščiai, ši galimybė išplaukia iš aštuntos EEE susitarimo preambulės pastraipos, kur pabrėžiama, kokį svarbų vaidmenį EEE, naudodamiesi šiuo Susitarimu suteiktomis teisėmis ir šių teisių teismine apsauga, turi privatūs asmenys. Be kita ko, reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas jau yra tikrinęs Sąjungos teisės akto suderinamumą su EEE susitarimu (2004 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Bellio F.lli*, C-286/02, EU:C:2004:212, 57–63 punktai).

66 SESV 56 straipsniu reikalaujama ne tik pašalinti bet kokią kitoje valstybėje narėje įsisteigusio paslaugų teikėjo diskriminaciją dėl pilietybės, bet ir panaikinti bet kokį, net ir vienodai tiek nacionaliniams, tiek kitų valstybių narių paslaugų teikėjams taikomą, apribojimą, jeigu juo draudžiama kitoje valstybėje narėje įsteigto ir joje teisėtai analogiškas paslaugas teikiančio paslaugų teikėjo veikla, jai trukdoma ar ji daroma mažiau patraukli (žr. 2011 m. kovo 17 d. Sprendimo *Peñarroja Fa*, C-372/09 ir C-373/09, EU:C:2011:156, 50 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

67 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog tai, kad iš patentinio patikėtinio kitos valstybės narės patentų tarnyboje, pageidaujančio teikti paslaugas, reikalaujama turėti nuolatinę profesinės veiklos vietą priimančiojoje valstybėje narėje arba paskirti buveinę suteikiantį asmenį, yra laisvės teikti paslaugas apribojimas (šiuo klausimu žr. 2003 m. vasario 13 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-131/01, EU:C:2003:96, 42 punktą ir nurodytą jurisprudenciją; 2009 m. birželio 11 d. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-564/07, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:364, 47 punktą).

68 Taigi Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytas reikalavimas, kaip jį aiškina Apeliacinė taryba, yra laisvės teikti paslaugas EEE viduje apribojimas.

69 Tačiau iš Teisingumo Teismo praktikos taip pat matyti, kad nacionalinės priemonės, kurios gali trukdyti naudotis pagal SESV garantuotomis pagrindinėmis laisvėmis arba dėl kurių jų vykdymas gali būti mažiau patrauklus, laikomos suderinamomis su SESV, jeigu tenkina keturias sąlygas: jos privalo būti nediskriminacinės, būti pagrįstos privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais, tinkamos užtikrinti, kad jomis siekiamas tikslas bus pasiektas, ir neviršyti to, kas būtina jam pasiekti (1995 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Gebhard*, C-55/94, EU:C:1995:411, 37 punktas ir 2009 m. birželio 11 d. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-564/07, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:364, 31 punktas).

70 Pirma, ginčijamo sprendimo 16 punkte Apeliacinė taryba pažymėjo, kad Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsniu užtikrinama, viena vertus, kad asmenys, kurių profesinė veikla yra atstovauti tretiesiems asmenims EUIPO, turėtų profesinę kvalifikaciją, kuri įvairiose valstybėse narėse apibrėžiama skirtingai, ir, kita vertus, kai tas straipsnis siejamas su to paties reglamento 92 straipsniu, kad EUIPO turi bendrauti tik su šalimis arba atstovais, turinčiais adresą Sąjungoje. Ieškovas, kurio profesinės veiklos vieta yra Lichtenšteine, šios sąlygos įvykdyti negali.

71 Kiek tai susiję su pirmuoju tikslu, t. y. susijusiu su profesine kvalifikacija, EUIPO nepaaiškino, kaip profesinės veiklos vieta Sąjungoje užtikrina geresnę kvalifikaciją nei profesinės veiklos vieta EEE priklausančioje ELPA valstybėje. Taip pat pažymėtina, kad siekiant šio tikslo egzistuoja mažiau ribojanti nei ginčijama šioje byloje priemonė, būtent – reikalavimas pateikti profesinės kvalifikacijos įrodymą.

72 Antrąjį tikslą galima būtų prilyginti poreikiui užtikrinti tinkamą procedūros eigą. Taigi, juo būtų galima remtis kaip privalomuoju bendrojo intereso pagrindu, galinčiu pateisinti laisvės teikti paslaugas apribojimą (šiuo klausimu žr. 2009 m. birželio 11 d. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-564/07, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:364, 49 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

73 Vis dėlto toks reikalavimas, kaip numatytas Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalies b punkte, turėti profesinės veiklos vietą Sąjungos teritorijoje, kaip jį aiškina Apeliacinė taryba, viršija tai, kas būtina šiam tikslui pasiekti. Pakanka konstatuoti, kad šiuolaikinės elektroninės komunikacijos priemonės sudaro sąlygas tinkamam profesionalių atstovų bendravimui su EUIPO. Iš tiesų

neginčijama, kad yra įvairių techninių priemonių, kaip antai faksas, e. paštas arba net internetinės informacinės priemonės (programos), t. y. elektroninio dokumentų pakeikimo priemonė (anglų k. *e-filing*), kurios leidžia užtikrinti dokumentų perdavimą tarp EUIPO ir suinteresuotųjų asmenų.

74 Antra, Bendrajam Teismui pateiktose rašytinėse pastabose EUIPO teigė, kad reikalavimas turėti profesinės veiklos vietą Sąjungoje pateisinamas teisingumo interesais, t. y. teisinės atsakomybės ir kitos šalies apsaugos dvišalėse procedūrose priežastimis.

75 Šie argumentai turi būti atmesti.

76 Iš tiesų, pirma, dėl su teisine atsakomybe susijusio tikslo EUIPO savo argumentuose tik nurodo 2009 m. birželio 11 d. Sprendimo *Komisija / Austrija* (C-564/07, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:364) 22 ir paskesnius punktus, kurie susiję su pareiga apsidrausti profesinę atsakomybę. Tačiau vien pati buveinės vietos pareiga neleidžia užtikrinti, kad profesionalūs atstovai turės pakankamą profesinės atsakomybės draudimą, nes EUIPO, be kita ko, ir neteigė, o juo labiau neįrodė, kad visose Sąjungos valstybėse narėse nustatyta pareiga sudaryti profesinės atsakomybės draudimo sutartį, nors tai nepasakytina apie kai kurias EEE priklausančias ELPA valstybes. Maža to, jeigu Sąjungos teisės aktų leidėjo tikslas būtų buvęs užtikrinti, kad profesionalūs atstovai turėtų tokį draudimą, jis būtų galėjęs numatyti mažiau laisvę teikti paslaugas ribojančias priemones, pvz., aiškią pareigą kiekvienam patikėtiniui sudaryti tokio draudimo sutartį, kuriuo būtų apdraustos ir jo paslaugos EUIPO.

77 Antra, EUIPO nenurodė, kaip profesionalių atstovų įsisteigimas vienoje iš Sąjungos valstybių narių, o ne EEE priklausančioje ELPA valstybėje, kaip antai Lichtenšteine, suteiktų kitai šaliai dvišalėse procedūrose didesnę apsaugą.

78 Taigi, nei Apeliacinė taryba, nei EUIPO nenurodė privalomųjų bendrojo intereso pagrindų, galinčių pateisinti laisvės teikti paslaugas apribojimą, kuris buvo konstatuotas šio sprendimo 68 punkte. Taigi reikia konstatuoti, kad Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytas profesinės veiklos vietos Sąjungoje reikalavimas, kaip jį aiškina Apeliacinė taryba, prieštarauja EEE susitarimo 36 straipsnio 1 daliai.

79 Apeliacinė taryba, be to, nurodė, – tą teigia ir EUIPO,– kad Lichtenšteinas šioje srityje neužtikrina abipusiškumo. Vis dėlto, pirma, nei Apeliacinė taryba, nei EUIPO neįrodė, kad įtraukimas į profesionalių atstovų Intelektinės nuosavybės tarnyboje sąrašą priklauso nuo suinteresuotojo asmens profesinės veiklos vietos šioje valstybėje. Šalių argumentai veikiau buvo susiję su tuo, ar ir kiek vienoje Sąjungos valstybėje narėje patvirtintas patentinis patikėtinis gali atstovauti klientui Intelektinės nuosavybės tarnyboje. Antra, nei Apeliacinė taryba, nei EUIPO nemanė, kad šis tariamas abipusiškumo nebuvimas gali pateisinti minėtą laisvės teikti paslaugas apribojimą. EUIPO nuomone, tai argumentas, kuris tik iliustruoja tai, jog Lichtenšteino įstatymų leidėjas teisinę situaciją vertina ne kitaip nei Sąjungos teisės aktų leidėjas. Trečia, bet kuriuo atveju pakanka pažymėti, kad remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija (žr. 2003 m. vasario 13 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-131/01, EU:C:2003:96, 46 punktą ir nurodytą jurisprudenciją) valstybė narė negali remtis abipusiškumo principo nepaisymu arba galimu kitos valstybės narės padarytu Sutarties pažeidimu, kad pateisintų savo pačios įsipareigojimų neįvykdymą. EUIPO nenurodė jokios teisinės ar faktinės aplinkybės, dėl kurios ši jurisprudencija EEE susitarime įtvirtintų judėjimo laisvių srityje būtų netaikytina. Be to, abipusiškumo principo taikymu būtų nepaisoma specialios EEE susitarimo 109 ir 111 straipsniuose numatytos tvarkos priežiūros procedūros ir ginčų sprendimo srityse.

80 Trečia, Apeliacinė taryba, kaip ir EUIPO nurodė, kad EUIPO neturi kompetencijos netaikyti Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalies b punkte numatyto profesinės veiklos vietos reikalavimo.

81 Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad iš šio sprendimo 54 punkte nurodytos jurisprudencijos matyti, jog dėl Sąjungos sudarytų tarptautinių susitarimų, kaip antai EEE susitarimo, viršenybės prieš antrinės Sąjungos teisės aktus pastaruosius reikia aiškinti kuo labiau atsižvelgiant į tuos susitarimus.

82 Taigi, nors ir nebuvo poreikio netaikyti ginčijamos nuostatos, EUIPO turėjo ją aiškinti ir taikyti paisydama iš EEE susitarimo kylančių pareigų.

83 Nors toks antrinės Sąjungos teisės aktų aiškinimas negali būti pagrindas šiuos tekstus aiškinti *contra legem* (žr. 2015 m. lipos 17 d. Nutarties *EEB / Komisija*, T-685/14, nepaskelbta Rink., EU:T:2015:560, 31 punktą ir nurodytą jurisprudenciją), nagrinėjamu atveju taip nėra.

84 Iš tiesų, nei iš Reglamento Nr. 207/2009 redakcijos, galiojusios iki įsigaliojant Reglamentui 2015/2424, nei iš EUIPO nurodytų faktinių ir teisnių aplinkybių nematyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas būtų konkrečiai siekęs, kad asmenys, turintys profesinės veiklos vietą EEE priklausančioje ELPA valstybėje, kaip antai Lichtenšteine, neturėtų galimybės būti įtraukti į profesionalių atstovų sąrašą.

85 Kaip iš esmės nurodė Apeliacinė taryba, Sąjungos teisės aktų leidėjas veikiau siekė užtikrinti tam tikrą EUIPO ir suinteresuotųjų šalių bendravimo kokybę ir patikimumą. Tačiau, kaip matyti iš šio sprendimo 73 punkto, tokiam tikslui nebūtinai reikia, kad suinteresuotasis asmuo turėtų profesinės veiklos vietą Sąjungos teritorijoje.

86 Šį aiškinimą patvirtina Reglamentas 2015/2424, kuriuo nuorodos į Sąjungos teritoriją pakeistos nuorodomis į EEE teritoriją, kiek tai susiję, be kita ko, su įtraukimo į profesionalių atstovų sąrašą reikalavimais pagal Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnį. Nors tai yra didelę praktinę reikšmę turintis pakeitimas, nėra nieko, kas rodytų, jog jis padarytas siekiant pakeisti politiką EEE priklausančių ELPA valstybių atžvilgiu. Iš tiesų, viena vertus, šis pakeitimas nenumatytas 2013 m. kovo 27 d. Komisijos pasiūlyme dėl teisės akto COM(2013) 161 ir buvo pateiktas tik vėliau vykstant teisėkūros procedūrai. Kita vertus, teisės aktų leidėjas nepaaiškino savo poelgio Reglamento 2015/2424 preambulėje. Taigi šis pakeitimas turi būti laikomas technine adaptacija, kuria siekta tik suderinti antrinę Sąjungos teisę su įsipareigojimais, kylančiais iš EEE susitarimo.

87 Vadinasi, vieninteliam ieškinio pagrindui turi būti pritarta ir dėl to ginčijamas sprendimas turi būti panaikintas.

88 Antruoju ieškovo nurodytu reikalavimu prašoma panaikinti 2012 m. rugsėjo 7 d. EUIPO Veiklos rėmimo departamento direktoriaus sprendimą. Šiuo reikalavimu ieškovas iš esmės Bendrojo Teismo prašo priimti sprendimą, kurį, jo nuomone, turėjo priimti Apeliacinė taryba. Vadinasi, ieškovas prašo pakeisti ginčijamą sprendimą, kaip numatyta Reglamento Nr. 207/2009 65 straipsnio 3 dalyje.

89 Be to, primintina, kad Reglamento Nr. 207/2009 65 straipsnio 3 dalyje pripažinta Bendrojo Teismo galimybė pakeisti sprendimą nesuteikia jam teisės vertinti klausimo, dėl kurio Apeliacinė taryba dar nepriėmė sprendimo. Dėl šios priežasties sprendimų pakeitimo kompetencija turi būti naudojamasi iš esmės tik tais atvejais, kai patikrinęs Apeliacinės tarybos atliktą vertinimą Bendrasis Teismas, remdamasis nustatytomis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis, gali nustatyti, kokį sprendimą turėjo priimti Apeliacinė taryba (2011 m. liepos 5 d. Sprendimo *Edwin / VRDT*, C-263/09 P, EU:C:2011:452, 72 punktas).

90 Šioje byloje sąlygos dėl Bendrojo Teismo galimybės pakeisti sprendimą tenkinamos. Iš tiesų, iš ginčijamo sprendimo 2 punkto matyti, kad EUIPO Veiklos rėmimo departamento direktoriaus atsisakymas buvo grindžiamas tuo, kad ieškovas neatitiko Reglamento Nr. 207/2009 93 straipsnio 2 dalies b punkte numatyto kriterijaus. Pažymėtina, kad iš šio sprendimo 36–87 punktuose nurodytų svarstymų matyti, jog Apeliacinė taryba turėjo konstatuoti, kitaip, nei nusprendė Veiklos rėmimo

departamento direktorius, kad ši nuostata nedraudžia įtraukti ieškovo į profesionalių atstovų sąrašą. Todėl pakeičiant ginčijamą sprendimą reikia taip pat panaikinti EUIPO Veiklos rėmimo departamento direktoriaus sprendimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

91 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

92 Be to, pagal Procedūros reglamento 190 straipsnio 2 dalį atlygintinomis išlaidomis laikytinos patirtos būtinos išlaidos, susijusios su bylos nagrinėjimu EUIPO apeliacinėje taryboje.

93 Kadangi EUIPO pralaimėjo bylą, iš jos reikia priteisti bylinėjimosi išlaidas, įskaitant ir išlaidas, susijusias su procedūra Apeliacinėje taryboje, pagal ieškovo pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (penktoji kolegija)

nusprendžia:

1. **Panaikinti 2014 m. balandžio 29 d. Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos (EUIPO) ketvirtosios apeliacinės tarybos sprendimą (byla R 2063/2012-4).**

2. **Panaikinti 2012 m. rugsėjo 7 d. EUIPO Veiklos rėmimo departamento direktoriaus sprendimą.**

3. **Priteisti iš EUIPO bylinėjimosi išlaidas.**

Dittrich Schwarcz Tomljenović

Paskelbta 2017 m. liepos 13 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.